

Rúna Sivertsen, løgtingskvinna:

Nevndarviðgerðin ikki nóg góð

- Avleiðingarnar av, at eitt mál sum arvagranskingarmálið endaði í figgjarnevndini beinanvegin eru, at tað fekk ikki ta viðgerð ta eigur. Arvagransking er ikki ein figgjarspurningur, tað er fyrst og fremst ein etiskur spurningur, har vit skulu taka støðu til nøkur grundleggjandi viðurskifti, sigur Rúna Sivertsen, løgtingskvinna, sum mælir til at broyta tingskipanina.

TURID KJØLBRO

Tá ið eitt uppskot verður lagt fyri løgtingið, verður tað vanliga beint í nevnd eftir fyrstu viðgerð. Øll figgjarlógir til dømis, sum fatar um hvønn krók í samfelagnum, fer bara í figgjarnevndina. Tað er hetta, Rúna Sivertsen, løgtingskvinna, hevur fýst á síðani hon kom í løgtingið á fyrsta sinni, tí mál, ið ikki beinleiðis hava við búskap at gera, men krevja aðra og gjøllari umrøðu, enda í figgjarnevndini og fáa tí ikki nóg góða viðgerð.

Hetta koma serliga til sjóndar, nú eykajáttanarlógin kom fyrri, har arvagranskingarmálið var eitt av teimum. Eitt slíkt mál er sera umfatandi og samansett og krevur eina gølla viðgerð í trivnaðarnevndini og kanska eisini í mentanar-

nevndini, áðrenn tað kemur í figgjarnevndina. Vit vóru nøkur, sum beinanvegin søgdu, at vit kundu ikki taka undir við málinum. Tað sýntist sum løgtingsfólk útlókandi hugsaðu um pengar og tað Føroyar kunnu fáa burtur úr peningaliga, tá ið tað snýr seg um arvagransking. Málið fór aftur í nevnd eftir aðru viðgerð, men eftir triðju viðgerð varð broytingaruppskotið samtykt, sum segði, at 100.000 krónur skulu jústast til at gera lógargrundarlag fyri arvagransking. Íslendingar hava ta skipan, at avvarðandi nevndir eisini viðgera málini, ikki bert figgjarnevndin, sigur Rúna Sivertsen.

Avleiðingarnar av, at eitt mál sum arvagranskingarmálið endaði í figgjarnevndini beinanvegin eru, at tað fekk ikki ta viðgerð ta eigur. Arvagransking er

ikki ein figgjarspurningur, tað er fyrst og fremst ein etiskur spurningur, har vit skulu taka støðu til nøkur grundleggjandi viðurskifti. Í trivnaðarnevndini sita fólk, sum hugsa tann sosiala og etiska vegin, í figgjarnevndini sita fólk sum hava áhuga fyri búskapi, sigur Rúna Sivertsen.

Íslenska fyrimyndin
Formannskapurin í løgtinginum hevur verið í Íslandi og vitjað formannskapin í Altinginum. Eftir vitjanina gjørdi Sjúður Rasmussen, saksfari á løgtingskrivstovu eina frágreiðing, har tað millum annað verður sagt, at figgjarmál verða viðgjørð eitt sindur øðrvísi í Íslandi enn í Føroyum av tí, at figgjarmál verða send til ummælis hjá viðkomandi evnisnevnd, áðrenn figgjarnevndin letur frá sær álit

fyri at serkunnleikin á verandi øki eisini kann siga sína hugsan, so ikki bara verður hugt figgjarliga at málinum.

Hetta átti eisini verið galdandi í Føroyum. Okkara tingskipan er ógvuliga óheppin í so máta og átti tí at verðið broytt. Stýrisskipanin er nóg broytt, løgtingsfólkini hava fingið nóg meiri at gera enn áður og tí er lóggevurarbeðið hjá løgtingsfólki nóg meiri enn fyrr. Løgtingskrivstovnan er nóg ment fyri at fylgja hesum upp, men man kann ikki siga, at politiska viðgerðin í nevndunum er ment tilsvareandi, sigur Rúna Sivertsen.

Eg havi ein varhuga av, at tað eru aðrir tinglimir sum hava somu fatan sum eg hesum viðviðkjandi og vit eiga tí at fáa eitt kjak í lag um hetta málið. Tað er

Tingskipanin eigur at verða broytt soleiðis, at øll mál verða beind í avvarðandi nevndir áðrenn tey enda í figgjarnevndini, heldur Rúna Sivertsen, løgtingskvinna

ikki sørt ørkymlandi at sita á síðulinjuni og hyggja at, meðan hesi stóru málini verða viðgjørð í figgjarnevndini, mál, sum átti at verðið viðgjørð í øðrum nevndum áðrenn tey fara í figgjarnevndina. Tað hevði avgjørt verið betri fyri hvørt einstakt mál. Var málið um arvagranskingina fyrst verðið viðgjørt í trivnaðarnevndini hevði nevndin kallað síðsemisnevndina inn fyri at siga sína hugsan og so segði gongdin í málinum verið heilt øðrvísi. Í

løgtingi situr figgjarnevndin og arbeidir grein fyri grein við figgjarlógargruppskotið, og tað sigur seg sjálv, at limirnir í nevndini ikki sleppa út í æsir í øllum málum, sigur Rúna Sivertsen.

Í dag verður fyrsta viðgerð av lógargruppskoti, sum Helena Dam á Neystabø legði fyri tingið mikudagin um vísindaetiska nevndarskipan og viðgerð av biomedisinskum granskingarverkætlanum.

Føroyskir skúlanæmingar seta kikan á havumhvørvið

Um vikuskiftið taka tveir skúlaflokkar lut á Norðurlandaráðsfundinum í Oslo við verkætlanum um havumhvørvið.

TURID KJØLBRO

Næmingar av Eysturskúlanum í Havn og studentaskúlanum í Hoydølum taka um vikuskiftið lut á 50. Norðurlandaráðsfundinum, sum hesa ferð er í Oslo, við spennandi undirvísingarkerætlanum.

Saman við næmingum úr øðrum londum seta føroysku næmingarnir kikan á havumhvørvið í Saras Telt - eitt upplýsingartjald, sum er sett upp uttan fyri Stórtingið í sambandi við 50. fundin hjá Norðurlandaráðnum.

At næmingarnir vísa fram verkætlanir um havumhvørvið er í sambandi við

verkætlanina Nordens Hav, sum Norðurlandaráðið hevur figgjað í sambandi við, at ST og UNESCO eru í holt við herferðina Havsins Ár 1998.

Endamálið við verkætlanini Nordens Hav er at fókusera á hav og havumhvørvi í frálæruni. Tí hava 20.000 lærarar í Norðurlondum fingið ein faldara við hugskotum um, hvussu havumhvørvið kann takast við í undirvísingina.

Verkætlanin hevur gingið sera væl. Havið er tveir triðingar av jarðarflatuni og er eitt tilfeingi, sum ikki rættiliga verður virt. Áhugin hjá teim ungu sigur okkum, at havið í framtíðini verður

hægri raðfest, sigur Poul Tang, danski samskiparin av verkætlanini á Miðdeplinum fyri undirvísing í Árhús.

Umframt verkætlanirnar hjá skúlanum hevur tiltakið Nordens Hav eisini verið ein ørgrygna av verkætlanum um havumhvørvið í Norðurlondum. Fyri at enda tiltakið við sóma fara næmingarnir og fiskimálaráðharrarnir í Norðurlondum at royna at fáa eina protokoll undirskrivaða, har tey lova at arbeiða fyri einum góðum havumhvørvi í framtíðini. Fiskimálaráðharrarnir hava eisini fund í sambandi við Norðurlandaráðsfundin, har eitt nú merking av fiski

stendur á dagsskránni.

OCEAN 98

Undir yvirskriftini OCEAN 98 verður 10. B á Eysturskúlanum við. Á framsýningini í Oslo sýnir flokkurin eina undirvísingartilgongd, ið tey gjøgnumførdi í 8. flokki og sum tey kalla: Havið, okkara matvøruframléiðari.

Tveir næmingar, Erik Jespersen og Beinta Johansen, og lærarin Evald Rasmussen fara til Oslo saman við lærugreinaráðgevaranum Lissi Hansen. Tey seta framsýningina upp, og vísa Føroyar og havið rundan um sum ein hin besta og reinasta matvøruframléiðaran.

Tey vísa í myndum og teksti eina undirvísing í trimum pørtum, har tey fyrst fara á seiðaberg, síðani í livfrøðistovuna at kanna fiskin. Úr livfrøðistovuni verður farið á skúlakókin,

har fiskurin verður skrældaður og gjørdur til frikadellur og síðani etin.

Annar parturin er umboð á Magnusi Heinasyni, har fyra næmingar saman við lærarum á livfrøðiskeiði síggja hvussu havranssóknarskip okkara arbeidir, kanna ymisk fiskasløg, sum manningin hevur tikið til endamálið, og so flekja tey fiskin og matgera við stoktum flaki, leyksmelti og eplum.

Triði parturin er á Biofar í Kaldbak. Við gummibíti verður farið av Magnus Heinasyni og inn á Biofar, har stjórin sigur frá, og næmingar sleppa at royna seg við mikroskopi. Síðani umboð á Magnus Heinasyni og til Havnar.

Vinnarverkætlanin

Tað verða næmingarnir í vinnubúskapi, Kári Davidsen og Dan Jacobsen umframt lærari Teirra Holger

Arnbjerg, sum taka lut við verkætlanini P/F Folax, ið gongur út uppá at brúka restirnar frá fimm teim stóru laksavirkjunum í Føroyum. Rávøran fæst við at heinta hana og alt verður savnað á nýggja - fiktiva - virkinum, har oljan verður pressað út og send til Onglands fyri at verða viðgjørð til kapslar. Hæðani verða teir seldir gjøgnum handilsketuna Matas til allan danska marknaðin, ið vørandi kann selja alla framleiðsluna sum er 90 tons og kapslarnar fyri 1000 krónur kilo. Yvirskotið er sambært figgjarætlanini 1 mill. krónur fyrstaárið.

Harvið verður alt ruskið frá laksavirkjunum brúkt, ein umhvørvistrupulleiki loystur og ein dýrur heilsuúrdráttur framleiddur til ein framhaldandi vaksandi marknað.